

JUSTITIS MINISTERIET

Udlændingeafdelingen

Dato: 17. maj 2013
Dok.: 785599

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AL og AM
i Folketingets Integrationsudvalg onsdag den 22. maj 2013, kl. 8.30

Samrådsspørgsmål AL:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke regelændringer man kunne foretage for at sikre, at det forhold, at et offer for menneskehandel vælger at vidne mod bagmændene, indgår med den fornødne vægt i asylmyndighedernes vurdering, hvis hun søger asyl i Danmark, samt hvad ministeren mener, der bør gøres i den forbindelse.”

Samrådsspørgsmål AM:

”Mener ministeren, at udlændingeloven bør ændres, så det forhold, at et offer for menneskehandel vælger at vidne mod bagmændene, tillægges større vægt, end det f.eks. har været tilfældet i Flygtingenævnets afgørelser i den sag, der var genstand for spørgsmål 441 (REU alm. del)?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

[Indledning]

Jeg vil gerne lægge ud med at takke for spørgsmålene.

De giver mig mulighed for at slå fast, hvordan vores asylregler sikrer beskyttelse af udlændinge, der risikerer forfølgelse eller at blive udsat for vold, tortur eller andre alvorlige overgreb i deres hjemland. Det gælder naturligvis også ofre for menneskehandel, der risikerer asylrelevant forfølgelse eller overgreb.

Før jeg vender mig mod den specifikke problemstilling, som spørgsmålene drejer sig om, vil jeg benytte lejligheden til understrege, at regeringen betragter menneskehandel som en aldeles grusom og meget alvorlig forbrydelse.

Efter vores opfattelse er det helt centralt for at bekæmpe menneskehandel, at ofre får hjælp og støtte, således at de kan restituere sig og blive styrket som mennesker, og således at de kan etablere et selvstændigt og varigt forsørgelsesgrundlag.

Det er til gavn for det enkelte offer, og det er den måde, hvorpå ofre varigt kan bryde med miljøet bag menneskehandlen. Derigennem er det samtidig med til at reducere bagmændenes rekrutteringsgrundlag.

Netop derfor har den nuværende regering gennemført initiativer, der styrker hjælpen til ofre.

[Finanslovsaftalen 2013 og lovforslag L 129 A om bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel, der blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget og trådte i kraft den 3. maj 2013]

Med opbakning fra et bredt flertal i Folketinget har vi netop gennemført en lovændring – som allerede er trådt i kraft – der har forbedret forholdene for ofre for menneskehandel. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at kvittere for den brede støtte til dette lovforslag.

Med de nye regler er den udvidede refleksionsperiode til ofre for menneskehandel forlænget fra 100 til i alt 120 dage.

Det er jo sådan, at alle ofre for menneskehandel, som ikke har et lovligt opholdsgrundlag i Danmark og derfor skal vende hjem, får en refleksionsperiode på 30 dage, hvori de pågældende tilbydes omfattende støtte og hjælp til at restituere sig.

Perioden kan forlænges til nu 120 dage for dem, der tager imod en forberedt hjemsendelse. Som betegnelsen antyder, bruges perioden netop til at forberede den pågældendes hjemvenden.

Hjemrejseforløbet tilrettelægges individuelt afhængigt af den enkeltes forudsætninger og ønsker og kan ud over sociale tilbud f.eks. omfatte undervisning eller kompetenceudviklingsforløb. Forløbet omfatter både forberedende aktiviteter her i landet samt bistand efter hjemvenden.

Formålet er at sikre ofret en god reintegration i hjemlandet, bl.a. ved at styrke eller bibringe ofret et forsørgelsesgrundlag. På den måde bliver den enkelte hjulpet til at skabe sig en ny tilværelse i hjemlandet.

De sociale tilbud i løbet af refleksionsperiode og den forberedte hjemsendelse sigter mod at ruste de tidligere ofre både psykisk og økonomisk til en tilværelse fri af menneskehandel.

Med den netop gennemførte forlængelse af den udvidede refleksionsperiode bliver der mere tid til at tilrettelægge forløbet, og på den måde håber vi at forbedre ofres mulighed for en succesfuld reintegration i hjemlandet.

Denne lovændring udmønter som bekendt en del af regeringens finanslovsaftale med Enhedslisten, og aftalen omfatter også yderligere støtte i hjemlandet til de tilbagevendte ofre.

Reintegrationsperioden i hjemlandet bliver nemlig forlænget fra tre til seks måneder. Reintegrationsperioden er den tid, hvori det tilbagevendte offer kan modtage støtte i hjemlandet under den forberedte hjemsendelse.

Vi har således øget støtten til de tidligere ofres reintegration i hjemlandet betragteligt, og på den måde bliver de pågældende hjulpet til et nyt liv fri af menneskehandel.

Nu vil jeg vende mig mod den problemstilling, som samrådsspørgsmålene drejer sig om, nemlig spørgsmålet om asyl til ofre for menneskehandel, som har givet oplysninger om deres bagmænd til politiet her i Danmark.

[Asylsystemet generelt]

Asylsystemet er til for at beskytte og hjælpe mennesker, der har et beskyttelsesbehov – mennesker, som risikerer forfølgelse eller at blive udsat for vold og tortur i deres hjemland.

I Danmark bliver asylsager behandlet grundigt og i et system med vægtige retsgarantier.

Det er som bekendt Udlændingestyrelsen, der træffer afgørelse om asyl i første instans. Afslag på asyl vurderes i anden instans af Flygtninge­nævnet, der er et domstolslignende organ. Flygtningenævnet er uafhængigt, dvs. at nævnet ikke er undergivet nogen form for instruktions­beføjelse.

Derfor har jeg som justitsminister ikke kompetence i sager vedrørende asyl.

Den nuværende regering har styrket Flygtningenævnet, således at nævnet fortsat kan være garant for, at asylansøgere i Danmark får en grundig og fuldt ud retssikkerhedsmæssig forsvarlig behandling af deres sag.

Med virkning fra den 1. januar i år er Flygtningenævnet således blevet udvidet med to medlemmer – et fra Udenrigsministeriet og et fra Dansk Flygtningehjælp. Det er sket for at tilføre nævnet mere viden.

På den måde er Flygtningenævnets rolle som et sagkyndigt nævn af domstolslignende karakter med høj grad af faglig ekspertise blevet underbygget.

Udvidelsen af Flygtningenævnet betyder, at de enkelte nævn nu består af i alt fem medlemmer:

- en dommer,
- en advokat, der er indstillet af Advokatrådet,
- et medlem, der gør tjeneste i Justitsministeriets departement,
- et medlem, der gør tjeneste i Udenrigsministeriets departement,
og
- et medlem, der er indstillet af Dansk Flygtningehjælp.

Som jeg nævnte for et øjeblik siden, er nævnet uafhængigt. Det betyder, at de enkelte medlemmer hverken repræsenterer et særligt synspunkt eller er undergivet nogen form for instruktion fra den myndighed eller organisation, der har indstillet dem til hvervet.

Nævnets sammensætning er begrundet i medlemmernes faglige indsigt i de særlige spørgsmål, der er relevante for asylområdet.

[Samrådsspørgsmål AL og AM om asylmyndighedernes vægtning af, at et offer for menneskehandel i Danmark har vidnet mod bagmænd (åbent samråd)]

Da spørgsmål AL og AM drejer sig om samme emne, vil jeg tillade mig at svare samlet på dem. Jeg håber, at udvalget også finder det mest hensigtsmæssigt.

[Asylvurderingen generelt]

Når en udlænding søger om asyl, vurderer asylmyndighederne, altså Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet, om ansøgeren vil være konkret og individuelt forfulgt eller vil risikere asylrelevante overgreb ved en tilbagevenden til hjemlandet.

I denne vurdering indgår ansøgerens forklaring om asylmotivet sammenholdt med de foreliggende baggrundsoplysninger om situationen i ansøgerens hjemland. Asylmyndighederne er i besiddelse af en omfattende samling baggrundsmateriale om forholdene i asylansørgernes hjemlande, som løbende opdateres. Flygtningenævnets praksis er også et vigtigt grundlag for vurderingen af de enkelte sager.

Asylmyndighedernes afgørelser træffes altid på baggrund af en konkret vurdering af netop de individuelle omstændigheder, der aktuelt gør sig gældende i den enkelte sag.

Det vurderes således konkret, om den enkelte ansøger vil risikere asylbegrundende forfølgelse eller overgreb efter at være vendt tilbage til sit hjemland, og om myndighederne dér vil – og vil være i stand til – at beskytte vedkommende.

Og det er risikoen for asylrelevant forfølgelse eller overgreb og den enkelte ansøgers behov for og mulighed for at opnå beskyttelse, der er afgørende for asylvurderingen. Den specifikke årsag til, at ansøgeren risikerer sådan forfølgelse eller overgreb, er altså ikke i sig selv afgørende.

[Asyl til ofre for menneskehandel]

Det forhold, at en udlænding har været udsat for menneskehandel, er isoleret set ikke asylbegrundende.

Ofre for menneskehandel, der frygter forfølgelse fra bagmænd eller andre i deres hjemland, kan som andre udlændinge søge asyl. Asylmyndighederne vurderer herefter – som i alle andre asylsager – om ansøgeren vil være konkret og individuelt forfulgt eller i risiko for asylrelevante overgreb ved en tilbagevenden til hjemlandet.

Og vil et offer for menneskehandel konkret være i reel risiko for det, kan asylmyndighederne træffe afgørelse om at give asyl.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvor ansøgeren har givet oplysninger til myndighederne i Danmark, der fører til bagmændenes anholdelse og retsforfølgning, og hvor der gennem presseomtale er sket en høj grad af profilering af ansøgeren og vedkommendes samarbejde med myndighederne.

Det kan f.eks. også være tilfældet, hvis ansøgeren efter at have givet oplysninger til myndighederne, der fører til anholdelse og retsforfølgning

af bagmændene, modtaget trusler fra personer i f.eks. hjemlandet, der følger op på truslerne over for ansøgerens familie dér.

Som jeg allerede har nævnt, foretages asylmyndighedernes vurdering på baggrund af ansøgerens oplysninger om asylmotivet samt baggrundsoplysninger om situationen i den pågældendes hjemland. Heri indgår oplysninger om hjemlandets myndigheders vilje og evne til at beskytte ansøgeren mod overgreb fra f.eks. kriminelle.

Jeg vil henvise til en række af Flygtningenævnets Formandskabs beretninger, hvoraf eksempler på Flygtningenævnets praksis om asyl til ansøgere, der er ofre for menneskehandel, fremgår.

Jeg finder, at Flygtningenævnets praksis viser, hvordan de asylretlige konsekvenser af, at en ansøger f.eks. vidner mod bagmænd i Danmark, vurderes konkret ud fra de individuelle forhold, der gør sig gældende for den enkelte ansøger.

Vores asylsystem og vores asylregler tager således også hånd om situationer, hvor et offer for menneskehandel risikerer overgreb fra f.eks. bagmænd ved en tilbagevenden til hjemlandet.

[Skal ofre for menneskehandel have særlig mulighed for at få asyl, hvis de giver oplysninger til myndighederne?]

Jeg forstår samrådsspørgsmålene sådan, at ofre for menneskehandel, der giver oplysninger om deres bagmænd til politiet, efter spørgerens opfattelse bør stilles særligt gunstigt i forhold til at få asyl i Danmark. Og bedre end ansøgere, der giver politiet oplysninger om andre former for kriminalitet.

Altså, at asylansøgninger fra ofre for menneskehandel skal undergives en særlig vurdering, og at jeg som justitsminister i forhold til ofre for

menneskehandel kan se bort fra asylmyndighedernes uafhængighed og udstikke retningslinjer for vurderingen af asylansøgninger fra ofre for menneskehandel.

Et sådant synspunkt kan jeg ikke støtte.

I Danmark kan man ikke få asyl eller opholdstilladelse i bytte for at angive andre for kriminalitet.

Det er således regeringens holdning, at alle udlændinge skal have behandlet deres sag på lige fod. Og det skal derfor ikke automatisk føre til asyl eller anden opholdstilladelse, at man angiver f.eks. sin bagmand.

Modsat det synspunkt, som spørgeren giver udtryk for, kan det anføres, at det ville være betænkeligt for retssikkerheden, hvis udstedelse af en opholdstilladelse var betinget af en anklage imod en anden person for et kriminelt forhold. Og det kan jo heller ikke afvises, at en sådan ordning kan svække vidneudsagns troværdighed.

Når det så er sagt, vil jeg igen understrege, at asylsager her i Danmark bliver behandlet grundigt og i et system med vægtige retsgarantier.

Og vi har en klageinstans, der er et uafhængigt nævn, og som ikke er undergivet nogen form for instruktionsbeføjelse, og hvor fem uafhængige medlemmer vurderer, om Udlændingestyrelsens afslag på asyl skal stadfæstes.

Og som jeg har gjort rede for tidligere, kan ofre for menneskehandel – som andre udlændinge – få asyl, hvis de er konkret og individuelt forfulgte eller risikerer asylrelevante overgreb i deres hjemland.

Nu hverken kan eller vil jeg kommentere konkrete afgørelser eller en uafhængig myndigheds afgørelser.

Men jeg vil sige, at Flygtningenævnets praksis i forhold til ofre for menneskehandel, der har givet oplysninger til myndighederne om deres bagmænd, viser, at ansøgerens risiko for forfølgelse i hjemlandet og mulighed for at blive beskyttet imod det, vurderes grundigt af nævnet. Som det er tilfældet i alle asylsager.

Flygtningenævnet foretager nemlig en konkret vurdering af ansøgerens sag ud fra lige netop de specifikke forhold, der gør sig gældende i den enkelte situation.

Jeg vil derfor igen understrege, at jeg har fuld tillid til asylmyndighedernes og Flygtningenævnets sagsbehandling og individuelle vurdering af asylspørgsmålet i hver enkelt sag.

[Afslutning]

Så har jeg vist været rundt om alle spørgsmål.

Jeg håber, at det er kommet klart til udtryk, hvordan de asylretlige konsekvenser af, at en ansøger f.eks. vidner mod bagmænd i Danmark, vurderes konkret ud fra de individuelle forhold, der gør sig gældende for den enkelte ansøger.

Og at det hermed er slået fast, at vores asylsystem og vores asylregler således også tager hånd om situationer, hvor et offer for menneskehandel risikerer overgreb fra f.eks. bagmænd ved en tilbagevenden til hjemlandet.

Tak.